

13/03/2021

Opmerkingen op de stroomgebiedbeheerplannen en alle andere bijkomende waterplannen

Geachte,

Als Gentse milieuvereniging willen we gebruik maken van dit openbaar onderzoek om opmerkingen te formuleren op de waterplannen die voorliggen. We beperken ons tot die reacties die een link hebben met Gent. Hieronder zijn er aanbevelingen en reacties opgenomen voor de stad Gent en voor Vlaamse overheden.

Kwaliteit van het oppervlaktewater moet goed zijn in 2027 ([reactie op deel visie - algemeen - gebiedsgerichte aanpak](#))

Als GMF hameren we al tientallen jaren op de noodzaak van een goede oppervlaktewaterkwaliteit voor de stadsbeleving. Als sinds 2006 organiseren we jaarlijks de Big Jump, al jaren pleiten we bij de stad voor een zwemdok. De microbiologische kwaliteit is echter te slecht. De normen voor zwemwaterkwaliteit worden niet gehaald en dus verbiedt de Stad het zwemmen in de stadswateren.

De oppervlaktewaterlichamen op het Gentse grondgebied zijn toegewezen aan klasse 6¹. Klasse 6 betekent dat de goede ecologische toestand pas na 2033 bereikt zal worden: de doelafstand is te groot om een goede ecologische kwaliteit te kunnen halen in 2033.

¹ Klasse 6: waterlichamen waarvoor de doelafstand nog (zeer) groot is en waarvan verwacht wordt dat de ecologische toestand niet goed zal zijn in 2033 en waar op korte termijn geen win-wins te realiseren zijn en/of waar het niet relevant of nodig is om waterlichaamspecifieke acties te definiëren (voornamelijk generiek beleid, weinig of geen WL-specifieke acties in SGBP3)

Met deze indeling kunnen we als GMF niet akkoord gaan. De slechte kwaliteit in de Gentse wateren (binnen de Ringvaart²) is vooral te wijten aan het ontbreken van riolerings- en zuiveringsinfrastructuur, huishoudelijk afvalwater dat in het oppervlaktewater geloosd wordt en niet in de riolering in de straat, Voor de rioleringsinfrastructuur is de stad Gent verantwoordelijk. Deze opdracht heeft ze doorgegeven aan AquaRio, de rioleringsstak van Farys. Voor de correct aansluiten is de stad verantwoordelijk.

Een indeling in klasse 5 of 6 betekent dat tegen 2027 tenminste 1/3 van het reductiedoel moet gehaald worden. Gezien het reductiedoel van de Gentse binnenwateren 0 is, begrijpt GMF niet waarom dit oppervlaktewaterlichaam klasse 6 toegewezen kreeg.

Daarenboven stellen we vast dat in het document "Water in de stad Gent – beleidsvisie water in de stad Gent" (oktober 2018) toekomstperspectieven/desiderata geschetst worden waarin de kwaliteit van het water een belangrijke, zo niet cruciale rol speelt. Als de ambities van de stad Gent en de Vlaamse Waterweg in die visie gerealiseerd worden, kan er een klasseverschuiving gebeuren.

GMF vraagt de stad Gent en de Vlaamse waterweg te streven naar een goede ecologische waterkwaliteit in 2027.

Andere visie op rioleren (reactie op [deel Visie - zoneringsplannen](#))

In 2019 had de stad de mogelijkheid om de bestaande zoneringsplannen aan te passen³ wat leidt tot een aanpassing van het gebiedsdekkende uitvoeringsplannen (GUP). In die GUP's kan je opgeven waar je kan afwijken van een optimaal gescheiden riolering. Een belangrijke voorwaarde is het hebben van een hemelwaterplan⁴.

Het herziene zoneringsplan is te vinden via [deze link](#). Het GUP van Gent is te vinden via [deze link](#). In [deze fiche](#) is opgenomen dat er slechts 184 IBA's geplaatst zijn in Gent en dat er nog 834 moeten aangelegd worden.

Via dit openbaar onderzoek dringen we er **bij de stad Gent** op aan om het zoneringsplan en het GUP dat nu in openbaar onderzoek ligt grondig te herbekijken, rekening houdend met nieuwe visies, een integrale benadering, problematiek van klimaatverandering, droogte en waterschaarste, overstromingen, ...

Vanuit GMF geven we enkele principes⁵ mee

- Ga voor hemelwaterneutraliteit bij nieuwe projecten – ook eigen wegenprojecten.
- Voer geen (of zo weinig mogelijk) regenwater af via ondergrondse buizensystemen, zo is er enkel een vuilwaterbuis nodig, of een veel kleinere buis.

² Voor het oppervlaktewaterlichaam Gentse binnenwateren (VL17_156 GENTSE BINNENWATEREN) is de grootste druk die van het huishoudens:

https://www.vmm.be/bestanden/geoloketdata/SGBP3/DrukEnImpactAnalyse/VL17_156_DrukImp.pdf

³ Zie hoofdstuk visievorming - 4.3 Zoneringsplannen en GUP's -

<https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/beheerplan/visievorming/4-visievorming.pdf>

⁴ Of er aanpassingen gebeurd zijn en welke dat zijn, is moeilijk terug te vinden in dit kluwen van documenten. Of Gent een hemelwaterplan heeft, is onduidelijk.

⁵ principes toe te passen op alle projecten en door iedereen

- Houd het regenwater ook op in regenwatertanks op openbaar terrein zodat dit regenwater bruikbaar is voor groendienst, veegwagens en buurtbewoners.
- Onthard en laat infiltreren.
- Stop zo weinig mogelijk beton in de grond.
- Herbekijk de opdeling tussen collectief en individueel te zuiveren:
 - o Zijn er geen kleine clusters mogelijk?
 - o Voorkom lange transportleidingen: die vergen extra onderhoud en zijn veel duurder.
 - o Lobby bij de Vlaamse overheid om in plaats van een IBA op locaties waar voldoende plaats is een septische tank aan te sluiten op een gracht met veel riet, zo is er een extra zuiveringstrap.
 - o Indien toch IBA's verplicht zijn, geef de opdracht aan Farys om die te plaatsen en te onderhouden.
- Verminder het aantal overstorten drastisch

Via dit openbaar onderzoek dringen we er bij de **subsidieverlenende overheid** op aan om

- een ander en sneller (subsidie)mechanisme uit te werken zodat de nodige rioleringen er komen, de nodige rioleringen vervangen worden, en goed onderhouden worden
- de visie van de zoneringsplannen te herzien zodat die passen binnen de visie van hemelwaterneutraliteit, ontharden, ...

In het volgend punt gaan we hier nog wat dieper op in.

Snellere doorlooptijd van herinrichting / heraanleg (reactie op [deel Visie - zoneringsplannen](#))

De tijd tussen een idee, over ontwerp en de uitvoering ervan is veel te lang. Dit komt o.a.

- door de administratieve rompslomp bij / bureaucratie van
 - de betrokken administraties zowel stedelijk als Vlaams.
 - de nutsbedrijven, ...
- te weinig prioriteit op de verlanglijst van de gemeenten.

Het idee / ontwerp dat actueel was, is totaal gedateerd en niet meer aangepast aan de nieuwe visie rond water op het moment dat het project uitgevoerd wordt.

GMF vraagt om meer flexibiliteit in deze dossiers, waar men nu vasthoudt aan een verouderde visie, zodat projecten worden gerealiseerd op maat van de toekomst in plaats van die van het verleden. Een doortastende en snel beslissende overheid, en een goede en snelle opvolging van dossiers is nodig, zodat projecten snel tot uitvoering kunnen komen.

Andere visie op adviseren - bedrijfsafvalwater (reactie op actie 7B_A_0020 van [het maatregelenprogramma](#))

Op de website van de VMM is opgenomen hoe de VMM bedrijfsafvalwater adviseren⁶. De nieuwe impactbeoordeling (vanaf februari 2021) komt er naar aanleiding van het

⁶ <https://www.vmm.be/water/afvalwater/impactbeoordeling-bedrijfsafvalwater>

Wezer-arrest van het Europese Hof van Justitie. Dat arrest stelt dat de overheid de goedkeuring van een project of lozing moet weigeren wanneer deze de toestand van een waterlichaam doet achteruitgaan of het bereiken van de goede toestand in gevaar brengt.

Deze methodiek leidt ertoe dat als de waterkwaliteit 'slecht' is stroomopwaarts van de bedrijfslozing, er na het lozingspunt niet moet voldaan worden aan de normen. Er wordt wel getoetst dat de toestand niet achteruit mag gaan. Als GMF vinden we dit een jammerlijke zaak. Met de nieuwe zuiveringstechnieken, wat de mogelijkheden opent om het afvalwater na zuivering gewoon te hergebruiken, kunnen toch wel hogere doelstellingen vastgelegd worden. Een betere waterkwaliteit moet toch wel echt de doelstelling zijn en niet 'geen achteruitgang'.

Meer natuur in het water (reactie op bekkenbeheerplan [Gentse kanalen - visie en maatregelen](#))

Het verhogen van de biologische kwaliteit, ook voor de sterk veranderde waterlichamen en kunstmatige waterlichamen, blijft noodzakelijk. Een herinrichting van de binnenwateren in Gent is dan ook noodzakelijk. De visienota Water in de stad⁷ moet nu op het terrein uitgevoerd worden.

In "Water in de stad Gent – beleidsvisie water in de stad Gent" (oktober 2018) worden volgende toekomstperspectieven/desiderata geschetst waarin de kwaliteit van het water een belangrijke, zo niet cruciale rol speelt:

– *HEROPENEN VAN VERDWENEN WATERLOPEN: Het herstellen van verdwenen onderdelen van een voormalig netwerk draagt in grote mate bij tot extra ruimte voor water. Op verschillende plaatsen in de stad worden de waterlopen reeds opgewaardeerd waardoor water opnieuw coherent en structurerend wordt in de binnenstad.*

– *WATERONTMOETINGSPLAATSEN: Een Waterontmoetingsplaats (WOP) vormt een belangrijke site aan het water, een stedelijke ruimte, een ontmoetingsplaats, een halte binnen het waternetwerk van Gent, en is bijvoorbeeld een zone met verlaagde kades en promenades, een zone gericht op waterrecreatie, een natuurlijke zone met zachte recreatie.*

– *ZWEMMEN: De stad Gent heeft de ambitie om op korte of middellange termijn enkele plekken te hebben in de stad waar zwemmen toegelaten en aan te raden is. Teneinde op termijn zwemwaterkwaliteit realiseerbaar te maken wordt voorgesteld om via verschillende gerichte ingrepen specifieke segmenten van het waternetwerk te saneren en ecologisch op te waarderen.*

– *WATER ALS ECOLOGISCHE DRAGER VAN DE STAD: Water vormt namelijk de belangrijkste ecologische ader voor de stad van morgen, die als een ecologische verbinding fungeert vanuit het buitengebied en vanuit de stedelijke groenpolen naar de binnenstad en omgekeerd. Het is namelijk één van de weinige lineaire structuren die een sterke mate van continuïteit kennen en bijgevolg een sterke fysieke relatie kunnen realiseren. Op deze wijze vormen de waterlopen een van de belangrijkste ruggengraten in het ecosysteem van een stedelijke omgeving.*

⁷ <https://stad.gent/nl/plannen-en-projecten/project-water-de-stad>

– *KWALITEIT GENTSE WATERLOPEN: Overstortwerking, overblijvende niet-aangesloten lozingspunten en historische vervuiling van de waterbodem zijn nog steeds de grootste vervuilingsbronnen van het oppervlaktewater in de Gentse waterlopen, die moeten aangepakt worden om de kwaliteit te verbeteren.*

De zoekactie in het ontwerp bekkenbeheerplan Gentse kanalen, leverde geen resultaat op.⁸ Ook bij de acties opgenomen bij de Gentse kanalen⁹ is er geen enkele die zorgt voor ook maar enige verbetering aan de ecologische toestand / het ecologische potentieel van de Gentse binnenwateren¹⁰.

Als GMF gaan we er vanuit dat de acties voor het uitwerken van Water in de stad, niet opgenomen zijn in dit stroomgebiedbeheerplan, bekkenbeheerplan, maatregelenprogramma, ... Nochtans stellen we vast dat een deel van deze acties wel in voorbereiding zijn¹¹.

GMF kan de keuze van de stad begrijpen: het is beter te investeren in werken op het terrein, dan in het invullen en inbrengen van acties in een plan waarin de stad weinig voeling mee heeft. Maar van De Vlaamse Waterweg kunnen we dit niet begrijpen, zij zijn een actief lid van de CIW en schreven mee aan dit stroomgebiedbeheerplan.

Of deze acties nu al dan niet in het stroomgebiedbeheerplan staan, maakt niet zoveel uit. Wat wel belangrijk is, en wat we verwachten, is dat er op het terrein van alles gebeurt en resultaat gehaald wordt zodat de kwaliteit van de Gentse wateren optimaal wordt.

Waterweg heeft ook een ecologische functie (reactie op bekkenbeheerplan [Gentse kanalen - visie](#) en [maatregelen](#))

De Vlaamse Waterweg is de beheerder van bijna alle waterlopen en kanalen op het grondgebied van de stad Gent. De focus van De Vlaamse Waterweg is - zoals de naam ook aangeeft - de economische en logistiek poot van het vervoer over water. Dit is duidelijk uit de opbouw van de [website](#). GMF vraagt met aandrang om - en dan in eerste instantie op de waterwegen die in Gent niet gebruikt worden voor (goederen en passagiers)vervoer - meer te investeren in natuur in het water en langs het water. GMF ijvert al jaren voor dit principe en lanceerde al in 2006 de Pure Coupure. Ook in 2017 vroegen we om 1 kilometer bijkomende [groene oevers](#) te realiseren. Die zijn er in 2020 nog niet.

Ook is GMF van mening dat de getijde-arm van de Zeeschelde tussen Melle en Gentbrugge moet behouden blijven. Dit unieke slik- en schorregebied biedt mogelijkheden voor het verhogen van de ecologische kwaliteit van de Zeeschelde.

⁸ Zeer moeilijk te zoeken, want geen PDF document – enkel webpagina's:

<https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/bekkens/bekken-gentse-kanalen/visie-en-acties/gebiedsgerichte-uitdagingen>

⁹ <https://www.volvanwater.be/geoloket/overzicht-acties>

¹⁰ Misschien zijn er wel, maar niet opgenomen om de administratieve rompslomp te voorkomen.

¹¹<https://www.hln.be/gent/drie-kandidaten-voor-reep-2-0-studie-rond-opengooien-gentse-waterlopen-bijna-a-fgerond~a06a3d59/>

Grondwaterbeheer - meer dan belangrijk ([reactie op grondwatersysteem Centraal Vlaams systeem - visie](#))

Grondwater is één van de belangrijkste watervoorraden. We moeten er dan ook duurzaam mee omgaan. Door de droogte is het beheer van deze grondwatervoorraad dan ook cruciaal.

In de grondwaterspecifieke delen is de generieke visie grondwaterbeheer- en beleid¹² uitgeschreven. De pijlers die opgenomen zijn:

- Kwetsbaarheid vs. opportuniteiten in kaart brengen van het freatische grondwater
- Verhogen van de robuustheid van de grondwatervoorraad
- Aquifer Storage and Recovery (ASR) en Managed Aquifer Recharge (MAR)-projecten wordt verder uitgewerkt
- Verderzetten, opvolgen en bijsturen van het herstelbeleid voor gespannen watervoerende lagen in ontoereikende toestand
- Streefbeeld voor gespannen grondwater en opportuniteiten voor duurzame aanwending ervan in kaart brengen en vastleggen

Dit zijn, volgens GMF, de juiste pijlers. We vragen de overheid dan ook om hier voldoende mankracht voor te voorzien zodat deze goede visie ook in de praktijk kan omgezet worden.

We vragen aan de stad Gent om conform deze pijlers de vergunningen toe te kennen en te adviseren.

Boorbedrijven beter opvolgen (reactie op [maatregelgroep 5A - grondwaterkwantiteit](#))

De nodige handvaten zijn er om de illegale grondwaterwinningen op te sporen en nieuwe illegale winningen te voorkomen. In het plan zijn de vervolgacties opgenomen:

- Een bijsturing van de voorafmeldingsplicht voor boorwerkzaamheden voor waterwinning bij particulieren
- Inzetten op de opvolging van de erkende boorbedrijven
- Opsporen van nog niet erkende boorbedrijven en illegale booractiviteiten.

Ook is de stad Gent aan zet om deze illegale winningen mee op te sporen en mee te handhaven.

Permanente bemaling voorkomen (reactie op [maatregelgroep 5A - grondwaterkwantiteit](#))

De Stad gaat er prat op een voorloper te zijn in het ter beschikking stellen van bemalingswater aan de buurt. Zoals GMF al eerder communiceerde is het belangrijker om het bemalen te voorkomen, en/of bemalingen te beperken in de tijd.

Gent moet vooral inzetten op het voorkomen van permanente bemalingen in ondergrondse delen van gebouwen. Die mogen niet goedgekeurd worden in de bouwvergunning

¹²

https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/grondwatersysteem/centraal-vlaams-systeem/cvs_gwssd_bijlage-2_generieke-visie-grondwater_ontwerp-def-versie_sept2020.pdf

(omgevingsvergunning) en mogen ook niet nadien gebeuren omdat de aannemer er niet in slaagt om de ondergrondse constructie waterdicht te houden. Via de bestaande toezichthouders kunnen deze projecten opgevolgd worden en indien niet cfr. de bouwvergunning, aangepakt worden via bijvoorbeeld herinfiltratie van het water (bij voorkeur), hergebruik van het water.

Met vriendelijke groeten,

Gents MilieuFront